

О.А. Чуприна, канд. екон. наук, доц., Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним з основних чинників, що забезпечує ефективність банківської діяльності, є довіра вкладників. Створити та підтримувати високий позитивний імідж банківська система країни в цілому та окремі банківські установи можуть різними способами. Але в будь-якому випадку, це їх надійність, яка, в першу чергу, підштовхує власників вільних коштів зробити вибір для їх зберігання на користь саме банків. Висновок щодо ступені надійності як професіонали, так і дилетанти, роблять за результатами порівнянь установ та систем за певними критеріями.

В свою чергу, довіра до інформації про функціонування банківської системи та ринку банківських послуг, яка слугує базою розрахунків вказаних критеріїв, визначається її повнотою, прозорістю та доступністю. Але найбільш важливою вимогою, якій має відповідати така інформація, є її порівнянність. І не тільки для фахівців аналітичних агентств, про які в Україні поки що мало що відомо, а і для журналістів та потенційних клієнтів банків. В економічно розвинутих країнах цьому сприяє використання стандартних підходів до збирання та оброблення інформації про діяльність банків шляхом використання однакових підходів до її обліку та аналізу.

В Україні перехід на міжнародні стандарти наражається на певні перепони, які виникають на різних рівнях впровадження стандартів – від Міністерства фінансів та Нацбанку до філій та відділень окремих банків. Найчастіше вони пов'язані з нерозумінням значною кількістю обліковців та аналітиків основної мети використання стандартних підходів. Вони вважають це ще однією додатковою роботою, вигаданою міжнародними організаціями для того, щоб загальмувати Україні рух на шляху до розвитку співпраці з іншими країнами. А тому і інструктивні матеріали щодо вказаних стандартів значною мірою являють собою переклад з англійської відповідних документів без врахування специфіки обліку і аналізу, що склалася в Україні за 70 років централізованого планового господарства.

Надбання бухгалтерської теорії та практики за цей період були визнані в усьому світі. Тому впровадження міжнародних стандартів має полягати не в механічній заміні “всього – на все”, а в їх дотриманні без шкоди, а ще краще – з використанням найкращих досягнень, для вітчизняного обліку. Ця думка не є зовсім оригінальною: за результатами обговорень на наукових та практичних конференціях подібні рекомендації приймалися і були направлені до відповідних установ і організацій України. Але відповіді на подібні звернення ні організатори конференцій, ні провідні вчені не отримали.

З іншого боку, підготовка майбутніх працівників фінансової та банківської сфер у вищих навчальних закладах України до цього часу відбувається без врахування сучасних вимог до знань і вмінь для здійснення аналітичних досліджень. Це стосується, в першу чергу, збідненої статистичної складової навчання банкірів та фінансистів. Зміни, що відбуваються в Україні після 1991 року, обумовили необхідність використання нових підходів до планування і регулювання ринками всіх рівнів, в т.ч. і ринком банківських послуг. Їх реалізація вимагає проектування, розроблення, створення, впровадження, використання відповідного *аналітичного забезпечення*, як це має місце в економічно розвинутих країнах Західної Європи. Для цього всім учасникам ринку необхідні знання як *теорії*, так і *прикладної статистики*.

Слід зазначити, що ефективно скористатися з створеного *аналітичного забезпечення регулювання ринку банківських послуг* менеджер банку або представник іншого суб'єкта ринку, що виступає в ролі замовника (користувача) такого дослідження, може лише в тому разі, якщо ним визначені конкретні завдання, вирішення яких обумовлюється необхідністю використання продукту, створеного в процесі функціонування аналітичного забезпечення виконавцем дослідження – фахівцем-аналітиком. В цьому разі буде здатний ефективно працювати ринок аналітичних послуг, на якому *замовник* формуватиме попит, а *виконавець* – пропозицію щодо вказаного аналітичного забезпечення. І тоді, як і будь-який ринок, *ринок банківських послуг* буде діяти, як це відбувається в економічно розвинутих країнах, за законами ринку, реагуючи на зміни кон'юнктури, ефективно по відношенню як до продавців, так і до покупців послуг. А дослідження його кон'юнктури – рівня задоволення попиту, факторів незадоволення попиту – вкаже напрямки розвитку ринку, вплив на які підвищить збалансованість між попитом та пропозицією.

Згадуване аналітичне забезпечення має базуватися на інформації, отриманій шляхом використання стандартних процедур щодо стандартних облікових даних. Тоді результати подібного порівняльного аналізу не просто вкажуть місце, яке займає банк чи банківська система країни в світі, але й недоліки в їх організації та діяльності, саме подолання яких і являє собою підґрунтя просування довгоочікуваним шляхом до цивілізованих економічних та фінансових стосунків з іншими країнами.

Чуприна, О.А. Використання міжнародних стандартів обліку та аналізу як основа ефективної банківської діяльності [Текст] / О.А. Чуприна // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (9-10 листопада 2006 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2006. – С. 83-85.